

Asia: VN/32538/2024

Lausuntopyyntö Itäisen Suomen ohjelmaluonnoksesta

1. Toimet, joilla lisätään kestävästä kasvua, investointeja ja alueiden elinvoimaa

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kiihdyttäminen on kannatettava tavoite. TKI-rahoituksen riittävydellä sekä koulutusorganisaatioiden aloituspaikoilla ja resursseilla on keskeinen merkitys alueen elinvoimaisuuteen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Ekosysteemisopimukset ovat tässä yksi keskeinen työkalu. Ekosysteemisopimuksessa mukana olevien kaupunkien kesken on jo muodostettu innokaupunkien verkosto, joka on yksi väline myös itäisen Suomen innovaatiotoiminnan vahvistamisessa.

Kuopioon on vuosikymmenten aikana rakentunut kansainvälisestikin merkittävä terveys- ja hyvinvointiosaamisen keskittymä Itä-Suomen yliopiston, Kuopion yliopistollisen sairaalan sekä lukuisien sektoritutkimuslaitosten ja oppilaitosten kautta. Kuopion Ekosysteemisopimuksen painopisteet liittyvät hyvinvointi-, terveys- ja vesiosaamiseen ja vastaavat globaalisti ajankohtaisiin haasteisiin. Nykyisellään hyvinvointialueeseen kuuluvasta yliopistollisesta sairaalasta ja yliopistosta on vuosikymmenten varrella muodostunut myös uutta liiketoimintaa ja tuloja tuottava tki-kehitysalusta, mihin sisältyy paljon hyödyntämättömiä potentiaaleja. Kuopiossa on terveys- ja hyvinvointialalla ja erityisesti lääkealalla merkittävät kasvun ja kansainvälisten investointien mahdollisuudet, jotka ovat vasta osittain realisoituneet. Ohjelmaluonnoksessa tätä potentiaalia, joka on kiistatta suuri mahdollisuus koko Suomelle, ei ole tunnustettu lainkaan.

Itäisen Suomen yliopistojen ja korkeakoulujen monipuolinen sekä mittava kansallinen ja kansainvälisen tason tki-kehittämistoiminta sekä kansainväliset verkostot tulisi vieläkin vahvemmin tunnustaa ja hyödyntää myös kansallisella tasolla uuden kasvun lähteinä. Toimintaa myös uudistetaan jatkuvasti, ja parhaillaan ollaan kokoamassa kokonaisturvallisuuteen kytkeytyvää osaamiskeskittymää verkostomaisena toimintana, missä pääpaikkana on Kuopio.

Pidetään tärkeänä, että pidättäydytään kaikista teollisuuden kuljetuskustannuksia nostavista päätöksistä. Itäiselle Suomelle tärkeästä yritysten kuljetustuesta ei tule luopua vaan pikemminkin nostaa sen rahoitustasoa. Kuljetustuella kompensoidaan kaukaista sijaintia markkinoista ja merisatamista. Tukimuodon merkitys on korostunut Saimaan kanavan tavaraliikenteen lakattua.

Pienten ja pk-yritysten investointien tukemiseen ja erityisesti rahoitukseen olisi kehitettävä uusia välineitä, kuten investointien takausohjelma ja Finnveran erityisen riskinoton rahoitussalkku Itäiseen

Suomeen. Startup yritysten toimintaa edistäisivät toimintaan liittyvien regulaatiovelvoitteita ja alkuvaiheen verotuksen keventäminen.

2. Toimet, joilla lisätään puhtaan energian mahdollisuuksia ja digitaalista puhdasta kasvua

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Itäisen Suomen kaupungit pitävät tärkeänä, että edistetään tuulivoimarakentamisen edellytyksiä yhteistyössä yritystoimijoiden kanssa. Puhtaiden energiaratkaisujen edellytyksiä tulisi edistää monipuolisesti, eri energiavaihtoehtot huomioiden. Itäisessä Suomessa on merkittävää potentiaalia erityisesti vetytalouden tki-toiminnoissa. Tulee huolehtia riittävästä osaavan työvoiman saatavuudesta, start-up-yritysten syntymahdollisuudesta sekä tarvittavasta infrastruktuurista.

3. Toimet, joilla lisätään kestävän matkailun vetovoimaa

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Itäisen Suomen matkailussa on runsaasti hyödyntämätöntä potentiaalia kansallisella ja kansainvälisellä tasolla sekä myös Suomen maakuvatyössä. Alueen matkailuinvestoinnit viime vuosina ovat olleet mittavat. Esimerkkinä tästä mm. Tahkon investoinnit. Lisäksi matkailutoimijat ovat alueellisesti järjestäneet markkinoinnin näkökulmasta suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Visit Finlandin rahoitusta tulee suunnata alueen KV-markkinointiin sekä osin myös charter-lentojen matkanjärjestäjyhteistyön käynnistämiseen, kiertomatkatuotteiden testaamiseen ja rakentamiseen. Matkailun kannalta riittävästä juna- ja lentoyhteyksistä sekä vuorotarjonnasta tulee huolehtia.

24/7 avoinna olevaa Kuopion lentokenttää tulee kehittää itäisen Suomen päälentokenttänä ja hubina. Kestävän matkailun kehittämisen ohella painopisteenä tulee olla kansainvälisen matkailun kehittäminen.

4. Toimet, joilla lisätään osaamista ja osaavan työvoiman saatavuutta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Pohjois-Savon yrityksillä on mittavia kasvu- ja investointisuunnitelmia tulevaisuuteen, ja ne tarvitsevat toteutuakseen riittävän määrän osaajia ja ammattilaisia.

Toimintaympäristöstä nousee jatkuvasti uusia kehittämistarpeita esim. kestäviin ratkaisuihin, puhtaisiin energioihin, kokonaisturvallisuuteen ja huoltovarmuuteen liittyen. Näihin osaamistarpeisiin tulee pystyä vastaamaan riittäväillä koulutus- ja tki-panostuksilla. Väestön hyvinvoinnin turvaaminen edellyttää myös riittävästä hoiva-alan työvoiman ja osaajien saatavuutta.

Myös muihin veto- ja pitovoimatekijöihin tulee kiinnittää huomiota, mihin Kuopiossa on panostettu, ja Kuopio on ollut yksi maan vetovoimaisimpia kaupunkeja viime vuosina. Työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edellytyksiin ja joustaviin lupamenettelyihin tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota.

5. Toimet, joilla lisätään koko Suomen turvallisuutta, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Esitetään, että Kuopioon perustetaan verkostona toimiva kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus, jonka näkökulmana on kokonaisturvallisuuden vahvistaminen alue- ja paikallishallintonäkökulmasta kumppanuudessa valtiollisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on kytkeä verkostoon mukaan kansallista ja kansainvälistä kokonaisturvallisuuteen liittyvää osaamista ja TKI-toimintaa. Kokonaisturvallisuuteen liittyy myös vientimahdollisuuksia, jotka tukisivat alueen ja koko Suomen kasvun mahdollisuuksia.

Kuopiossa on juuri käynnistynyt kaksivuotinen osaamiskeskusta perustava EAKR-hanke osana innovaatiotoiminnan ekosysteemin kehittämistä. Tavoitteena on, että valtio sitoutuu verkostomaisen kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen perustamiseen Kuopioon ja sille osoitetaan tarpeelliset resurssit sekä valtio nimeää (virallisen) edustajansa osaamiskeskuksen valmisteluryhmään.

6. Toimet, joilla lisätään alueiden (fyysistä ja digitaalista) saavutettavuutta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Saavutettavuusasiat ovat itäisen Suomen elinvoiman ja koko maan laajemman kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta kriittisen tärkeitä. Valtion tulee sitoutua niihin toimenpiteisiin, joita itäisen Suomen maakunnat ja erityisesti keskuskaupungit määrittelevät priorisoidusti Liikenne 12 suunnitelmaan sekä Väylän investointi- ja suunnitteluohjelmiin. Erityisen tärkeänä nähdään Savon ja Karjalan ratojen välityskyvyn parantaminen ja matka-aikojen pienentäminen. Lisäksi tärkeänä nähdään, että Itärata Oy jatkaa toimintaansa ja suunnittelua, jotta pitkällä aikatahtaimella alueen saavutettavuus saataisiin samalle viivalle läntisen Suomen kanssa.

Lentoliikenteen vuoromäärä tulisi saada nostettua sille tasolle kuin mitä sen oli ennen koronaa. Lentovuorot ovat tärkeitä sekä elinkeinoelämän että matkailun kasvulle. Nykyinen lentoliikenteen vuorotarjonta ei määrällisesti eikä aikataulunsa puitteissa lainkaan vastaa täysin markkinaehtoisesti toimivan Kuopion lentoaseman laajan vaikutusalueen tarpeita.

7. Muut huomiot ohjelmaluonnoksesta/uudet konkreettiset ehdotukset

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään:

Yleiset kommentit ohjelmaluonnokseen

Itäisen Suomen visiotyön jatkaminen sekä riittävän vaikuttavien ja konkreettisten toimenpiteiden tunnistaminen on ensiarvoisen tärkeää koko Suomen sekä myös Euroopan unionin kokonaisturvallisuuden, huoltovarmuuden ja elinvoimaisuuden näkökulmasta.

Tilannekuva antaa hyvin pessimistisen keskiarvokuvauksen itäisestä Suomesta ja sen kehityksestä. Nykytilanne nähdään aiemman negatiivisen kehityksen jatkumona eikä muuttuneen turvallisuustilanteen konkreettisia vaikutuksia tunnisteta tai tuoda esille. Tilannekuvassa tulee tunnistaa itäisessä Suomessa oleva mittava osaaminen ja alueiden erilainen kehitys. Esimerkiksi Kuopion kasvu on ollut viime vuosina vertailukaupunkien kärkikastia.

Itäisen Suomen toimijoiden odotukset ohjelmatyölle ovat olleet suuret, siltä on odotettu merkittävää suunnanmuutosta nykyiselle kehitykselle ja konkreettisia toimenpiteitä ja toimenpiteiden resursointeja. Siinä mielessä ohjelmaluonnos on pettymys. Ohjelmaluonnoksessa esitetyt kehittämiskohteet ovat hyvin tunnistettuja. Tavoitetasoihin ja riittävään vaikuttavuuteen tulisi kiinnittää kuitenkin enemmän huomiota. Onkin tärkeää, että ohjelman toimenpiteiden resursointiin palataan Orpon hallituksen puoliväliriihessä. Itäisen Suomen tilannetta ja ohjelman toimenpiteitä on aktiivisesti pidettävä esillä myös EUssa. EU-tason vaikuttamistyötä tulisi ohjelmassa tarkastella riittävän vahvasti. Ohjelman toimeenpanon koordinaatio sen valmistelun tavoin tulisi keskittää valtioneuvoston kansliaan ja nimetä sille vastuuhenkilö. Ohjelma toimenpiteet tulee resurssoinnin lisäksi myös aikatauluttaa ja vastuuttaa.

Muut huomiot

Itäisen Suomen keskuskaupunkien mukanaoloa ohjelman toimeenpanossa tulisi vahvistaa, jotta kaupunkien osaaminen, potentiaalit, vahvuudet sekä kaupunkien laajat kansalliset ja kansainväliset verkostot voitaisiin hyödyntää koko Suomen elinvoimaa ja kasvua vahvistavassa työssä. Itäisen Suomen keskuskaupungeissa asuu 55% alueen väestöstä.

Muilta osin tuetaan Pohjois-Savon liiton omassa lausunnossaan esittämiä kannanottoja.

Lätti-Hyvönen Sirpa
Kuopion kaupunki - Lausunto on käsitelty Kuopion kaupunginjohtajan johtoryhmässä 20.11.2024